

DANICA.

CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

Dne 20. julija t. l. ob 4. uri popoldne je preminul v svoji vatikanski palači v Rimu

sveti oče Leon XIII.

rodom Joahim iz grofovske rodovine Peccijev, Jezusa Krista namestnik, prvaka apostolov naslednik, patrijarh zapadni, primas Italije, veliki škof in metropolit pokrajine rimske, škof rimski, rojen v Karpinetu dne 2. marcija 1810, mašnik postal dne 31. decembra 1837, za naslovnega velikega škofa damijetskega prekonizovan dne 27. januarija 1843, posvečen dne 19. februarija 1843, za škofa peruzijskega izvoljen dne 19. januarija 1846, za kardinala dne 19. decembra 1853, za papeža pa dne 20. februarija 1878 in dne 3. marcija i. l. venčan.

Z Leonom XIII. je ugasnila ona velika luč z neba, ki jo je božja dobroti zažgala na cerkvenem in na svetovnem nebesu, da je jasno svetila od tam doli človeštvu dolgo dobo preteklega četrto stoletja. Z Leonom XIII. je šel v grob oni modri načelnik sv. katoliške cerkve, ki je znal vabiti do sebe ne le katoliških, nego tudi nekatoliške vladarje, da bi tem načinom veličal in širil sijaj sv. matere cerkve. Z Leonom XIII. je preminulo na zemlji tisto veliko srce, ki je bilo za vse človeštvo začeti ob kronani glavi pa doli do zadnjega težaka, koji bedno dušo hojeva jutro za jutrom na trdo delo sebi in svojim dragim služiti vsakdanjega kruha. Z Leonom XIII. je — ljubi Slovenci — biti nehalo ono mehko srce, ki je nas in vse Slovane zaklepalo v se: s to ljubeznijo menda, kakor nobeden vseh dosedanjih Kristovih namestnikov na sv. Petra prestolu.

Zato, Slovenci, ki ste od narave hvaležen narod, ne pozabite Leona XIII. v svojih iskrenih molitvah. Vaša od naših očetov podedovana šega je taka, da po odmoljenem zvečernem rožnem vencu pridevljete očenaš očenašu za razne svoje dušne in telesne potrebe, za ranjke stariše in prijatelje, za svojce in tujce. Privzemajte od slej tem porožnivenškim očenašem večer za večerom še eden in sporočite svojim otrokom, naj si ohranijo to hišno šego besedilom: „Še eden očenaš za Leona XIII., velicega prijatelja Slovanom.“ V. M. P.

Leon XIII. na smrtni postelji, njegova smrt.

O ponedeljku 13. julija je poročala zadnja „Danica“.

Med 14. in 18. julijem je vedno valovila papeževa bolezen. Enkrat na slabeje, enkrat na bolje in sicer časih tako na dobro, da so celo v vatikanu izražali nekaterniki upanje: sv. oče še ozdravi.

A vender je tudi Leon XIII. sam izgubil to dobo popolno vse nade, da ozdravi — poln upanja in tolažbe smrti gleda v obraz.

Že 14. t. m. je telesni zdravnik dr. Lapponi prebral zbranim kardinalom to-le boleziško poročilo: „Mi zdravniki res več ne vemo, kaj naj zapišemo o tej bolezni. Vsak drug bolnik bi bil že zdavna umrl.“

Saboto, 18. t. m., je ruski car vsled poročila, da se boljša sv. očetu, poslal brzojavko: kako želita on in cesarica, da bi še ozdravel. Sam papež je naročil državnemu tajniku Rampolli, naj se zahvali v njegovem imenu. Nemški cesar je pa poslal posebnega poročnika v Rim prav iz tega namena. A zaman. Do papeža ni več mogel. — Tudi dunajski nuncij Taliani je prejel danes brzojavko kardinala Rampolle: da se ni poslabšal položaj. Časnik „Italie“ pa je pisal: da bo stanje sv. očeta več tednov neizpremenjeno.

A nedeljo, 19. t. m. so izjavili zdravniki, da papežu dosledno pešajo moči. — Nikakega upanja ni imelo na trgu pred vatikanom zbrano občinstvo potem, ko sta se krog 11. dopoldnanje ure nujno poklicala v vatikan veliki penitencijarij kardinal

Vanutelli, ki vsled odredb umirajočemu papežu podeli apostolski blagoslov, in pa kardinal Oreglia, ki kakor kamerlengo od trenutka papeževe smrti prične nadomestovati umrlega papeža ter predseduje sv. kolegiju kardinalov, kadar volijo papeža. Zadnja „Danica“ je pisala, da ima ta kardinal že pripravljeno si stanovanje pod papeževimi sobami. Kardinal Oreglia bo torej za umrlim Leonom XIII. imel prav tisti posel, kakor ga je za umrlim Pijem IX. izvrševal kardinal-kamerlengo Pecci — sedanji Leon XIII. Položaj papeževe bolezni je postal ob večeru v resnici brezupen. Ker so nastopila vsa znamenja smrti, podelil mu je kardinal Vanutelli zadnjo absolucijo.

Ponedeljek, 20. t. m. je bilo z njim, kakor je ob sveči, ki jej izmanjka reje — in ob 4. popoldnanji uri je veliki papež Leon XIII. zemske oči zatisnil za vselej. — „Luč z neba“ je torej z Leonom XIII. ugasnila na zemlji zato, da se v polneji meri zasveti tam gori nad zvezdami: „Luč na nebu“.

Še enkrat vas, mili Slovenci, opominjamo ob tej svet pretresujoči zgodbi vaše dolžnosti, da iskreno molite za Leona XIII. neumrjočo dušo — za Leona XIII., ki je krepko roko vodil vesoljni svet nad 25 let, in ki je časom tega vodstva naša apostola sv. Cirila in Metoda tako odičil in s tema našima priprošnjikoma vred odičil tudi ves slovanski rod.

*

Čuje se, da je umrl papež Leon XIII. testamentarnim potom izročil spomenike

na-se raznim vladarjem, kateri so mu bili posebno pri srcu; n. pr. našemu cesarju — ki ga je ljubil tako — dragoceni relikvarij, ki ga je nekedaj praded naše vladarske hiše Rudolf Habsburški podaril papeževi kapeli.

Sveti Peter Forerij (Fourier) in škof rezenški Mihael Wittmann, vstanovnika kongregacije ubogih šolskih sester „de Notre Dame“.

1. Sveti Peter Forerij.

(Dalje.)

Škof in legat papežev je končno potrdil red 8. decembra 1603. ter je dovolil, da se smejo vstanovljati novi samostani v vojvodstvu Lotarinškem in Barskem tam, kjer temu pritrdijo dotični škofje. Peter je bil cerkvenega potrdila sila vesel, vedel je, da je sedaj prihodnost skoraj zagotovljena novo vstanovljenemu redu. Premnoga njegova še ohranjena pisma izpričujejo, kako mu je bila nova vstanovitev pri srcu, kako je noč in dan skrbel in delal, da se red ubogih šolskih sester „de Notre Dame“ širi in blagoslovo deluje.

* * *

Škofovo odobrenje kongregacije je naš svetnik cenil visoko; vendar mu je dobro znano bilo, da brez potrjenja svete stolice, se ne more red po svetu razširiti in nima trajnega obstanka. Zatorej je želel in hrepenel, dobiti iz Rima pritrdilnega lista. Po mnogih in raznih zaprekah je prišla vendar 1. februarja 1615. potrdilna bula (papeževo pismo) iz Rima. Papež Pavel V. je odobril novi red, povzdignil novo vstanovljeno redovno hišo v Nanzig-u v vrsto pravih samostanov s klavzuro ali zaprtijo in ji podelil mnogo predprav. O vzgoji deklic ni bilo v papeževem pismu ničesa omenjenega, ker niso v Rimu verjeti hoteli, da bi se strinjala klavzura z odgojo zunanjih deklet. Fourier ni mogel s tem zadovoljen biti; saj je bil glavni namen njegovim redovnicam vzgoja mladine. Po preteku pol drugega leta, 6. oktobra 1616,

je sveti oče končno privolil vzgajati gojenke in zunanje šolarice, a te le začasno. „Mi dovoljujemo prednici in sestram naše ljube Gospe vstanavljati notranja in zunanja vzgajališča“, se čita v dotični buli. — V samostanu jezuitov v Nanzig-u, kjer je imel v samostanu celico, se je Peter vedno posvetoval z modrimi očeti jezuiti. Zato so pravila in konstitucije njegove kongregacije tako zelo podobne redovnim pravilom sv. Ignacija.

Tukaj je pojasnil in bolj obširno izdelal 19 členov pravil iz leta 1598., in iz leta 1603. 27 členov; kar je bilo že cerkveno potrjeno. Predložil je ta nekoliko predelana pravila škofu Toulskemu, kateri je bil po sveti stolici pooblaščen odobriti Fourierovo konstitucijo novega reda. To se je zgodilo 9. marcija 1617. Fourieru je srce radosti poskakovalo. Zapovedal je, da naj zapojejo vse sestre „Te Deum“. — Opisovanje, kako se je red ubogih šolskih sester „de Notre Dame“ širil po Francoskem in po sosednjih deželah, ne spada v okvir te razprave. Omenjeno bodi tukaj le, da se je hitro množilo število novih samostanov, da se je oglašalo vedno več sposobnih devic, katere so želele sprejete biti med kandidatnje in da je število vzgojenek in šolaric novih vstavov do par let bilo že sila veliko. Drevesce, katero je vsadil sveti Peter Fourier je postalo košato drevo, čigar sad je uživalo obilo število mladih deklic. Božji blagoslov je očito rosil iz neba na novo vstanovljeni red. Mati Alica Le Clerc, katera je bila pomočnica svetnikova pri ustanovitvi kongregacije in potem vodnica in duša vsemu redu je pobožno in sveto umrla 9. januarja 1622. O obletnici njene smrti 9. januarja 1888. so bila vsa pisma in poročila o tej služabnici Božji zbrana in svetemu zboru obredov predložena, in preiskava o njenem svetem življenju in njeni blaženi smrti se je bila takrat pričela. Upanje je sedaj; da se zvesta služabnica božja Alica povzdigne skoraj na čast oltarjev ter po sveti cerkvi slovesno prišteje blaženim nebeščanom.

* * *

Red reguliranih kanonikov je izgubil v teku let svoje nekdanje slavno ime ter je potreboval v mnogem oziru reforme, prevstrojenja. To je najbolj spoznaval škof Maillane. Vneti nadpastir je premišljeval, kako bi staroslavnemu redu pomagal do prejšne slave, kako bi redovno družbo ponovil in povzdignil in kako bi vcepil novo vejico redu. Papež Gregorij XV. je podpiral škofovo namero, ter ga izbral vizitatorja onim lotarinškim samostanom tega reda. Gospod Maillane je dobro vedel, da v tej zadevi nima boljšega moža, ki mu bi pomagal, nego je pobožni, goreči in izkušeni Peter Fourier. Dogovorila sta se, da bo ustanovljena nova kongregacija, s katero bodo lahko stopili tudi udje starega reda, ako bodo hoteli po poizkušnem letu ponoviti novicijatno obljubo.

(Dalje prihodnjic)

I. Bile.

IX. nedelja po binkoštih.

Da bi vender spoznalo tudi ti
in zlasti ta svoj dan, kar je v
tvoj mir. (Luka 19.)

Izmed najginjlivejših prizorov, kar jih vemo iz božjega odrešenikovega življenja je ta, ki nam ga današnja evangelijska povest stavi pred oči.

Le malo dni pred svojim trpenjem, ki je odrešilo svet, je prišel namreč Krist v Jeruzalem — da bi tu zadnjikrat vžil s svojimi apostoli velikonočno jagnje in potem pa sam sebe daroval za odrešenje svetá. Ko torej vglada to nesrečno mesto, ki koj kmalu potirja njega kri kakor v plačilo za brezštevne izkazane si dobrote, stopi mu pred njegovo božje oko vsa kazen, ki bo posledica krutemu dejanju, kakor se ni dogodilo do sedaj še na tej zemlji. V usmiljenih prsih se mu radi tega vzbudi sožalje — in on, Bog, se vda človeškemu čutenju ter joka: „In ko je vgladal mesto, izjokal se je nad njim.“ (Luk. 19. 41.) Kralj nebes in zemlje torej joka nad ljudmi, ki so vstrajno zanemarjali dane si milosti in prišli do tega, da se je do vrha napolnila mera njihovega zadolženja. Ker Jeruzalemljanov

ne gane več nobeno prepričevanje, nobeno opominjevanje, noben uk in ne njega lastne solze; — zato zakliče zakrknjenemu mestu svarilne besede: „Da bi vender izpoznalo tudi ti in zlasti ta svoj dan, kar je v tvoj mir.“

Ta žaloklic Gospodov iz današnjega sv. evangelija bodi zato tvarina našemu premišljevanju in našemu poučenju.

*

Nobeden ni v stanu prebirati nesrečne zgodbe, ki je zalotila jeruzalemsko mesto 70 let po Kristu — da bi mu solze ne stopile v oči prav tako, kakor vidimo Gospoda, da joka danes koj v naprej nad jeruzalemskim mestom. Tudi nobeden te zgodbe brati ne more, da bi se ne začudil Gospodnjemu natančnemu prorokovanju o Jeruzalemu.

A kaj nam pomaga, da vemo to zgodbo, ko bi ne umeli vzrokov, ki so do padca privédli jeruzalemsko mesto. Gospod sam nam pa riše v svojih besedah, kako je z Jeruzalemom do tega prišlo: „Zato, ker nisi spoznalo časa svojega obiskovanja.“ (Luk. 19.) Ker torej, ti Jeruzalem, nisi v svoj prid porabil milosti, ki si je prejel po Stvarniku — zato se ti godi tako. Ne le Jeruzalemu, vsej judovski deželi je Krist delil toliko milosti, da se je izpreobrnil lahko vsak tukajšnji zemljan. Od mesta do mesta je potoval in povsod učil. Prav kakor je učil, tako je tudi živel — uk v dejanju je bilo vse njegovo kretanje po domačem svetu. Da je božanstven njega uk, to je čudeži izpričeval. Kar so proroki o njem napovedovali, to je vsemu bivalstvu izpolnjeno označil na svoji lastni osebi. — In vender le je bil Jeruzalem gluhi; gluha palestinska dežela; gluhi, mutasti in slepi vesoljni judovski rod po domači si zemlji. Mesto da bi ga bilo sprejelo glavno mesto Jeruzalem kakor svojega rešitelja in kralja, zaklelo se je zoper največjega svojega dobrotnika, zoper dobrotnika judovskega ljudstva in vsega človeštva ter si podpisalo s tem svojo obsodbo za večne čase.

Kteri uk naj, dragi, izvajamo iz te žale osode jeruzalemskega mesta? — Ta uk, da

se ne ustavljamo, dragi, nikakor in nikoli kaki milosti, ki nam jo je namenil Bog. Tudi mi smo, kakor kristijanje, prav kar so bili Jeruzalemljanje ljubljenci svojega Boga. Luč sv. vere so že davno ter davno prejeli naši predniki pred nami; te milosti pa se še dandanes ne zveseljuje marsikateri rod na zemlji. Dostop nam je v tej edinoizveličalni sv. veri do božjih zakramentov: do vžitja pravega telesa in prave krvi našega Gospoda Jezusa Krista. Za svoje otroke nas je sprejel Krist že v sv. krstu in nas vodi s svojo milostjo po vseh gladkih isto tako kakor po vseh trnjevih potih našega zemskega življenja. Namenil pa nam je za kedaj bivališče ob sebi: v svetih nebesih. Ali torej ne more govoriti naš Izveličar tudi do nas z besedo, kakor se je nekedaj iz proroških ust glasila judovskemu ljudstvu: „Kaj da bi bil mogel storiti svojemu ljudstvu, česar mu storil nisem.“ (Izaij. 5, 4.)

Če torej slušamo božjo besedo, a ona ne kali v naših srcih; če smo vabljeni do sv. zakramenta, da bi tam živeli jed močnih, a se ga ne vdeležujemo brez potrebne vneme — potem nam ne dojdejo milosti, ki nam jih je odmenil po svoji sv. cerkvi ali se nam pa odvzame še celo talent, ker ga zlorabimo — potem vtegnemo podleči v boju zoper zakletega sovražnika človeškega rodu.

Le prepričani bodimo, da onemu, ki božje milosti ne rabi, veljajo besede, katere je začrkal v sv. pismu po Bogu navdihnjeni mož v njega imenu in mesto njega in je govori modrost tako-le: „Ker sem vas klicala, pa ste se branili in sem stegovala svojo roko, a ga ni bilo, da bi se bil ozrl; ker ste zaničevali ves moj svet in ste zanemarjali moje svarjenje — zato se bom tudi jaz smejala ob vaši pogubi in rogala se bom, kadar vas zadene, česar se bojite: kadar nanagloma pridere nadloga in poguba privrši kakor vihar . . . — tedaj me zakličejo in jih ne vslišim.“ (Pregov. 1, 24—28.)

„Smejala se bom ob vaši pogubi in rogala se bom —“ strašne besede, ki bodo kakor bučec grom odmevale od enega konca v kraju zavrženja do družega.

Obupnostni klici se zato zglase iz tega kraja — obupnostni klici o zanemarjanih

sv. zakramentih; obupnostni klici o nerabljeni božji milosti; obupnostni klici radi neposlušnosti ob toliko lepih naukih; obupnostni klici radi brezvspešnega zglasovanja vesti. O da bi se bil oprijel milosti božje — dedič bi bil sedaj vse slave izvoljenih ob Bogu; dedič vsega nebeškega veselja; vživalec vsega, česar ni videlo oko in ni slišalo uho: taki žaloglasi bodo napolnovali večnega zavrženja kraj.

* * *

Dragi! Konec tega premišljevanja o tužnih Gospodnjih besedah „Da bi bilo vendar spoznalo tudi ti in zlasti ta svoj dan“ — prosimo ljubega Jezusa: naj nas ne zapusti. „Mili Jezus“ — tako govorimo — „odkupljeni smo bili za ceno tvoje sv. krvi; ne pusti, da bi se bila zastonj prelila za nas ta tvoja predraga kri. Ti popolni naš kes; ti vkrepi naše dobre sklepe; ti vlij v naša srca one zmagovite svoje milosti, ki ugonobé vsak nasproten napor; ti očisti našo dušo in jo očiščeno ter brezmadežno pripelji pred svoj nebeški obraz. Amen.

Sv. Ignacij Lojolarski.

(31. julija.)

Nekoč je šel ta sv. mož s svojim tovarišem mimo ženjic. Čudno, da so ga začele zasmehovati in za njim pošiljati še v daljavo pušice podlih psov. A predno jim je prišel iz pogleda, obrnil se je proti njim in jim podelil blagoslov. To jih je s cela osupnilo; obžalovale so svoje dejanje govoreč: „To je svet mož — le svet mož more tako ravnati.“

Popolnega človeka maščevanje je hvaležnost za prestalo krivico.

L. P.

Ivan Anton Knecht, cesarski tajnik.

(Dalje.)

Vesel nastopi Knecht novo službo. Ni še minulo 6 tednov, že se je privadil novemu delokrogu vsled bistrega uma, neutrudljive vneme

in vstrajne svoje delalnosti. Vsakemu njegovemu spisu je bila lastna stroga natančnost in vnanja okusna oblika. Načelnik mu je ob vsaki priliki izrazil svojo zadovoljnost. Obenem je ta opazil veliko radostjo, da Knechtu ne zadostuje njegovo sedanje znanje, nego da je hoče širiti in izpopolniti z državnimi in drugimi vedami. Radi tega je bil Knecht pri grofu v čisljih. Prikupil se mu je pa še prav posebno radi svojega v vsem odkritega nastopanja.

Ko je v veliki noči voznik iz Hallenberga zopet došel v Frankobrod z množico plečet ter iskal Knechta pri spediturju, povedalo se mu je, da ga ni več tu, nego da ga dobi na cesarskem namestništvu v službi. Voznik pravi: „Kam pridemo, ta gospod postaja vedno imenitnejši; tja pa priprosti voznik ne smem.“ Pa silili so ga, naj le gre tja, saj je gospod tajnik v komptoiru naročil, naj ga rojak iz Hallenberga vsekako obišče, ko doide. — Misliti si moremo, kako prijazno sta se pomenkovala. Ko pride voznik domu, sporoči naročil za Knechtove ter sklepa: „Še prav tako se more zdaj z njim govoriti, kakor takrat, ko je z latinsko knjigo pod pazduho hodil do župnika.“ In srečna mati vzklikne: „Bodete videli! Naš Ivan Anton bode videl še cesarja in papeža.“

Preskočimo tu nekaj let. Prizorišče naj se spremeni. Knecht, ki je bil zvesto izvrševal svojo službo v Frankobrodu, nastavljen je bil vsled priporočila grofa Bergha za prvega tajnika ob cesarskem namestništvu v Reznju. Tudi tu si je Knecht v kratkem pridobil zaupanje namestnika v toliki meri, da mu je ta prepustil vsa opravila, sam pa je večidel popotoval.

Prestolonaslednik Josip, sin cesarice Marije Terezije, je dorastel. Jel je posegati v vladanje ter bi bil rad vpeljal reforme, katerih pa ni odobraval njegova mati. Za dobro je spoznala, odstraniti ga za nekaj časa od Dunaja. Šel je rad ali nerad na Francosko, potni črtež mu je bil nakazan in cesarska namestništva so bila o tem obveščena in z instrukcijami oskrbljena. Jožef je slutil o teh pismih ter bi bil rad izvedel njihovo vsebino. Prišel je v Rezen in se naravnost podal v palačo namestništva.

Oblastno vpraša Josip: „Kje je cesarski rezident?“

„Odpotoval je“, odgovori tajnik.

„Da!“

„Kako Vam ime?“

„Janez Anton Knecht in s komu mi je čast govoriti?“

„Prestolonaslednik Jožef — in želim videti pisma, ki so sem došla z ozirom na mojo osebo.“

„Cesarska visokost! obžalujem — namestnik je odpotoval — ničesar ne vem“, tako odgovori spoštljivo — a vender odločno tajnik Knecht.

„Vi znate o tem — Vam mora to znano biti“, nadaljuje Josip dosti razjarjen.

„Cesarska visokost, meni ni ničesar znanega.“

„A jaz hočem pogledati in sicer takoj.“

„Cesarska visokost! obžalujem — ne morem in ne smem vstreti.“

„Infamno to, gospod tajnik! Ali mi pokažete pisma ali pa...“, vzklikne Josip srdit in potegne izza pasa...

„Princ! da, pisma so došla — znana mi je zasebno res teh vsebina — ta pisma jaz tu hranim — a vem pa tudi za svojo dolžnost in cesarska visokost ne izve niti črke od mene...“

Vsled tega neupogljivega tajnikovega nastopa se polega Josipu jeza. Prestolonaslednik vzklikne: „Mož — tega si zapomnim“, in drvi iz pisarne.

Ko se drugi dan cesarski namestnik vrne ter od tajnika izve ta dogodek, pravi tajniku: „Neprijetno, prav neprijetno! ljubi moj Knecht, to bo za Vas imelo slabih nasledkov, kadar Josip postane vladar! A ne grajam Vas, temveč Vas občudujem; nastopili ste pač kakor značajan mož — pa jeli bilo to previdno — to je druga? Ne vem, kaj bi bil jaz storil, da sem bil navzoč.“

Tudi Knecht je jel misliti o prihodnosti, vender pa je zajemal veliko tolažbe iz zavesti, da je ravnal tako, kakor ste mu velevali čast in dolžnost.¹

Kmalu po dovršenem popotovanju (l. 1770.) je postal Josip z naslovom „rimskega kralja“ — sovladar cesarice Marije Terezije ter je z njo delil cesarsko oblast. Nakrat dojde do cesarskega

¹ Pravilno je odgovarjal in ravnal Knecht, kajti bil je po prisegi dolžan molčati. Tako prisego kakor je bila Knechtova storijo vsi javni činovniki in dostojanstveniki glede vradnih tajnosti in listin. Knecht bodi vzor vsem tem gospodom! Da bi ga posnemali, ne dogodila bi se izneverjenja državnih in vojaških listin, sploh tajnosti na Francoskem in tudi še drugod. Ljudje so strogo molčeči le glede na svoje gnotne in častne koristi. Vse k vsemu je pa le prav malo ljudi molčečih in zanesljivih.

namestništva v Reznu povelje, naj se tajnik Knecht precej poda na Dunaj in na cesarskem dvoru predstavi sovladarju Josipu.

„Zdaj pa imamo“, vzklikne namestnik bolestno. Knecht se od njega poslovi z britkimi slutnjami v srcu, misleč: „Sedaj sem postal žrtev in je konec meni in moji karijeri.“

Ko je na Dunaj prišel, dal se je oglasiti pri Josipu in hitro mu je bil predstavljen.

„Ali me še poznate?“ vpraša sovladar.

„Da, Sire!“ odgovori Knecht krepkim glasom.

„Veste li, kje sva se midva seznanila?“

„Da, Sire, pri cesarskem namestništvu v Reznu.“

„Ali še veste, kako ste se takrat vedli do mene?“

„Sire, bila je moja dolžnost.“

„Da, vi ste storili svojo dolžnost“, odvrne Josip, odsihmal ste vi moj skrivni ali zasebni tajnik. Kajti potrebujem moža, ki si je vsekdar svest svoje dolžnosti in — ki zna molčati.¹

Ni nam treba opisovati, s kakšnimi čutili je Knecht čul in sprejel to veselo naznanilo iz ust cesarja. Kako presenečen je bil, ki se je bal strahovanja, pa je čul pohvalo, visoko priznanje svoje delalnosti in nepričakovano izbornu povišanje. Josip mu je izkazoval čedalje večje zaupanje. Knecht pa se je tudi v tem novem vzvišenem delokrogu hitro prilagodil svojim opravičilo. A s tem se ni zadovoljil, temveč hrepenel in stremil po čedalje popolnejši izobražbi, da bi vsestranski vgodil svojemu gospodu. Bil je priprost in ponižen. Celi dve leti je pohajal o prostih urah predavanja najbolj slovečih profesorjev na dunajski univerzi o državnem pravu in drugih vedah. Že odličen dostojanstvenik se ni sramoval sedeti med učenci.

Zgoraj je bilo že omenjeno, da je grof Bergh v Frankobrodu Ivana Knechta vpeljal v državno službo ter mu je bil ob roki glede njegovega napredovanja v službi. In glejte, tega svojega starega dobrotnika in pokrovitelja je zopet našel na Dunaju. Grof je imel visoko službo na

dvoru in bila sta si drug drugemu v pomoč. Nekoč je cesar Josip grofu naročil, naj sestavi listino izredne važnosti; le njemu je to zaupal, drugemu nobenemu ne. Skrivaj se je pomenil s Knechtom, na čegar spretnost se je popolno zanesel. Ta je bil voljan mesto grofa to državno listino izvršiti. Knechtu je bilo tudi do tega, da delo izvrstno izgotovi. S tem je namreč hotel svojo hvaležnost izkazati svojemu plemenitemu dobrotniku grofu Berghu. Ko je bila listina gotova, vroči jo grofu. Grof jo prebere in radostno pripozna, da ta listina presega daleko njegove nade. Potem jo grof izroči cesarju, ki jo vidno razveseljen prečita ter vzklikne:

„Gospod grof! pričakoval sem le kaj izbornega od vas; a kaj tako popolnega, kakor je ta spis, si nisem niti domnevali mogel. Vsprejmite zagotovilo moje zahvale in mojega blagohotenja do Vas za prihodnje.“

Grof se vklone in odvrne (te besede svedočijo njega velikodušnost): „Sire, zahvala ne gre meni, pač pa Vašemu zasebnemu tajniku! Ta je spisal listino, ne jaz.“

Župnik A. Kummer.

(Dalje prihodnjič.)

Mučenci.

Starokrščanska povest Milutina Mayerja

(Dalje.)

Valeriju ni pil po godu očetov predlog. Prišel je ž njim o neprilicnem času, ko se je bavil z naukom, ki mu je odkrival toliko novosti in plemenitih nazorov in sicer takih nazorov, po katerih je on hrepenel že izdavnja. Ko bi bil sprejel očetov predlog radi ženitve, gotovo bi ga bila ovirala ta stvar in mu odvrnila misli od krščanske vere, kateri se je bil posvetil sedaj hote se natančneje seznaniti ž njo. On ni čutil v sebi nagnjenja za zakonsko življenje. Njegova notranjost ga je nagibala popolnoma nekam drugam. Prešinjalo ga je čutilo za višje in boljše stvari. Duša mu je hrepenela po istini, ki jo je mogel najti samo v onem nauku, ki ga je učil Krist. Neka nepremagljiva moč ga je priganjala, da je željno iskal miru svoji duši in koprnел po spoznanju istin... Da bi mu oče več ne govoril o ženitvi, sproži Valerij neko drugo stvar:

¹ Radi molčečnosti je dosegel Knecht tako visoko čast in odlično službo. Ob njem veljajo besede sv. pisma: „Blagor človeku, kateri pretrpi izkušnjo; ker izkušen prejme krono življenja, ki jo je Bog obljubil tistim, ki ga ljubijo“, in: „Lončarsko posodo peč poskusi; pravične ljudi pa izkušnjava britkosti.“

„Oče“, izpregovori, „rad bi te prosil nečesa! . . .“

„No, kaj bi rad?“

„Pokloni mi sužnja Karona.“

„Čemu ti bo? Star je . . .“

„Nič ne de to, da je star, pa je vdan.“

„Ti se nekam preveč brigaš za tistega Karona.“

„Drag mi je še izza otročjih let. Nihče me ni tako negoval in zabaval, kakor on.“

„Ker si ga tako želiš, pa naj bo tvoj. Jaz ti ga poklanjam in izročam v last . . .“

„In dovoljuješ, da storim z njim, karkoli hočem?“

„Da.“

„Hvala ti, oče!“ reče Valerij in hvaležno pogleda očeta.

Marcel Valerij je vstal nato z marmornate klopi in krenil z vrta v peristil, odkoder je šel v knjižnico, kjer je navadno vsak dan čital kako uro. Valerij je še ostal na vrtu.

„Pokliči mi starega Karona!“ reče nekemu sužnju, ki je zalival cvetje.

Suženj izgine hipoma v prostore, kjer so bili ostali njegovi tovariši, da izvrši ukaz mladega gospodarja.

Za hip je bil Karon na vrtu.

„Stari Karone moj“, de Valerij, „malo prej te mi je poklonil oče . . .“

„O gospodar, kako sem srečen! . . .“

„Ali me še ljubiš, kakor nekoč, ko sem bil še majhen?“

„Kako le moreš vprašati? Kdo bi te ne ljubil, ko bije v tebi tako plemenito srce?“

Mladenič se nasmehne . . .

„Dandanašnji je malo Rimljanov, ki bi imeli toliko krasnih svojstev, kakor ti, plemeniti gospodar!“

„Dobro, dobro,“ odvrne Valerij, ki se je branil tolike pohvale in priznanja.

„Gospodar moj, ti veš, da se ti ne laskam, nego da govorim samo golo istino.“

„Karone, prišel je čas, da izpolnim svojo obljubo.“

„Kakšno?“

„Mar si že pozabil? Se li ne spominjaš več, kaj sem ti obljubil tedaj, ko smo praznovali Liberalije?“

„Aha!“ vzklikne suženj veselo. „Spominjam se. Obljubil si mi, da me osvobodiš.“

„Tako je!“ potrdi Valerij.

„Gospodar! gospodar!“ razveselil se je stari suženj in pal na kolena pred mladeničem.

„Cuj! . . . Oče te mi je malo prej podaril, da storim s teboj, kar hočem. Po pravu, ki mi ga dovoljuje rimski zakon, te ne štejem več za sužnja, nego ti dajem svobodo! . . . Zaslužil si jo za svojo zvesto službo in ljubezen, ki si jo vedno skazoval mojemu očetu in meni.“

„O bogovi! . . . Vsesilni bogovi! . . .“ plosnil je z rokama suženj, tako se je bil vzradostil; jel je poljubovati roke mlademu Valeriju, oči pa so mu zalivale solze . . .

„Ne hvali bogov, nego edinega Boga! Razumeš, Karone, edinega Boga? . . .“

Suženj ga gleda začujeno in v očeh se mu je bralo, da ne razume prav svojega osvoboditelja.

Emonski.

(Dalje prihodnjič.)

Z r n j e.

Nazaj do Rima. V Feldkirchen-u v insem okrožju na Tirolskem ste stopili dve materi vsaka z enim otrokom v katoliško cerkev. Isto je storila na Dunaju pisateljica gospa Jenny Zink-Maishof. Cerkveno opravilo je izvršil dvorni propovednik o Celestin Woltsgruber; po sv. obhajilu ji je posvečeni škof dr. Schneider podelil zakrament sv. birme. — V Betlehemu se je 3000 sizmatikov zjediniło s katoliško cerkvijo. L. P.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 krone, za četrt leta 1 krono 50 vin. Zmaj Avstrije velja za vse leto 7 kron; za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide „Danica“ dan poprej.

V Ljubljani se dobivajo posamezne številke po 10 vinarjev v tabakarni: Makso Brusovi, pred škofijo 12.
